

Statnett SF
Pb 4904
Nydalen Alle 33
0423 OSLO

Deres referanse
18/01329

Deres dato

Vår referanse
300346_v1/OIVINDHOI

Vår dato
31.01.2019

Saksbehandler
Øivind Fandrem Høivik

Direkte telefon

Svar på høring av retningslinjer for utøvelsen av systemansvaret

Vi viser til Statnett som systemansvarlig sitt utkast til retningslinjer for utøvelsen av systemansvaret og takker for muligheten til å komme med våre kommentarer. Vi synes det er positivt at det utarbeides retningslinjer for utøvelsen av systemansvaret. Vi viser til Energi Norge sitt høringssvar, men vil samtidig kommentere enkelte punkter i retningslinjene direkte.

Fastsettelse av handelskapasitet bør være transparent

De nye retningslinjene skal gi økt transparens og forutsigbarhet, men vi mener dette ikke er tilfellet for forslaget til retningslinjer for § 6 om fastsettelse av handelskapasitet. Forslaget til retningslinjer gir en overordnet metodebeskrivelse for fastsettelse av handelskapasitet, tilsvarende til hva som allerede er beskrevet i «Principles for determining the transfer capacities in the nordic power market» fra 11.12.2018. Forslaget til retningslinjer gir ikke reelt innsyn i kapasitetsfastsettelsen, og er ikke tilstrekkelig for å vurdere om handelskapasitetene fastsatt av systemansvarlig fra dag til dag er rasjonelle.

Det er viktig ettersom systemansvarlig kan ha et insentiv til å være for forsiktig ved fastsettelsen av handelskapasiteter. Lave handelskapasiteter gir mindre systemreguleringer, forenkler systemdriften og reduserer systemansvarlig sine utgifter. Dette ble også påpekt i Oslo Economics sin evaluering av reguleringen av Statnetts utøvelse av systemansvaret fra 2016. Det er derfor viktig at systemansvarlig sin fastsettelse av handelskapasitet er transparent og konsekvent.

Vi foreslår samtidig at fastsatte handelskapasiteter for morgendagen publiseres daglig rundt kl. 09:00, og at det også publiseres en langsiktig prognose for handelskapasitet.

Vedtak om produksjonstilpasning bør kun benyttes dersom markedsløsninger ikke er samfunnsøkonomisk rasjonelt

Vedtak om produksjonstilpasning er et av systemansvarligs kraftigste virkemidler og kan påføre produsenter store kostnader. Ifølge forskrift om systemansvaret (FoS) § 4 skal systemansvarlig i størst mulig utstrekning gjøre bruk av virkemidler som er basert på markedsmessige prinsipper. I NVE sin oppsummeringsrapport om forskriftsendringene i FoS¹ skriver NVE at systemansvarlig skal bruke markedsløsninger for å håndtere flaskehalsene der dette er samfunnsmessig rasjonelt. Produksjonstilpasning skal derfor være et alternativ dersom markedsløsninger ikke er den samfunnsøkonomisk beste tilpasningen. Vi mener at forslaget til retningslinjer for § 8b om planlagt effektregulering ikke reflekterer dette.

¹ http://publikasjoner.nve.no/rapport/2018/rapport2018_56.pdf

Tilsvarende som for fastsettelsen av handlingskapasiteter er dette viktig ettersom systemansvarlig kan ha et insentiv til å pålegge produksjonstilpasning fremfor å bruke markedsmessige prinsipper. Produksjonstilpasning forenkler systemdriften og systemansvarlig ser ingen kostnader ved produksjonstilpasningen, noe vi for øvrig mener er en svakhet ved dagens regelverk.

Forslaget til retningslinjer legger opp til at produksjonstilpasning skal benyttes både for separatområder og områder med begrenset overføringskapasitet i lengre tidsrom, uavhengig av antall balanseansvarlige aktører i området. I tillegg er det oppgitt at produksjonstilpasning vil benyttes for overskuddsområder med over 50 % begrensning i overføringskapasiteten i lengre tidsrom (8 timer for regionalnett² og en uke for transmisjonsnett). Det er ikke gitt noen samfunnsøkonomisk begrunnelse for dette, og vi mener dette strider mot prinsippet at systemansvarlig skal bruke markedsmessige virkemidler i størst mulig grad. Det er ikke gitt at produksjonstilpasning er det mest samfunnsøkonomisk rasjonelle i disse situasjonene.

Vi mener at det er særlig ved begrenset overføringskapasitet i lengre tidsrom at det er en utfordring at systemansvarlig ikke ser kostnadene som påføres produsenter. Systemregulering vil derimot reflektere de samfunnsøkonomiske kostnadene og gi systemansvarlig et insentiv til å justere eller korte ned driftsstansen dersom dette er samfunnsøkonomisk rasjonelt.

Vi mener at produksjonstilpasning i retningslinjene omtales som et effektivt verktøy for å forenkle systemdriften og redusere systemreguleringen, og ikke som et alternativ kun dersom markedsmessige virkemidler ikke er samfunnsøkonomisk rasjonelle. I forslaget til retningslinjer skriver systemansvarlig at det ikke er ønskelig med store ubalanser i kraftsystemet allerede i planfasen ettersom dette krever betydelig opp- og nedreguleringsbehov i den operative driften. Videre står det også at systemansvarlig ikke ønsker for store volumer av systemregulering, og at systemansvarlig planlegger bruk av produksjonstilpasning i kombinasjon med systemregulering. Det virker dermed å være praktiske hensyn til systemdriften som er begrunnelsen for at produksjonstilpasning benyttes fremfor samfunnsøkonomiske hensyn.

Viktig med god dialog med systemansvarlig ved pålegg om produksjonstilpasning

Vi mener det er viktig å sikre god dialog mellom systemansvarlig og balanseansvarlig aktører ved pålegg om produksjonstilpasning. Vi er derfor positive til at retningslinjene beskriver at systemansvarlig vil ha jevnlig kontakt med berørte balanseansvarlige aktører både før og under periode for produksjonstilpasning. Det er også viktig at det settes krav til at systemansvarlig skal informere balanseansvarlige aktører fortløpende ved endringer i behovet for produksjonstilpasning. For eksempel dersom driftsstansen avsluttes tidligere enn planlagt eller blir avlyst på grunn av værforhold.

En utfordring er at det i forslaget til retningslinjer står at systemansvarlig skal informere balanseansvarlige aktører om produksjonstilpasninger så snart begrensningen i nettet er kjent. I praksis vil det bety at produsenter i mange tilfeller kun vil informeres om produksjonstilpasninger etter at driftsstansene er vedtatt og godkjent. Systemansvarlig sitt arbeid for å samordne driftsstanser har som mål å minimere de samfunnsøkonomiske kostnadene, og skal ta hensyn til produsentenes kostnader. Det er derfor ikke klart for oss hvordan systemansvarlig skal ta hensyn til kostnadene ved produksjonstilpasning dersom produsenter kun blir informert om produksjonstilpasningen etter at driftsstansen er godkjent og vedtatt.

Dette gir produsenter liten mulighet for å påvirke tidspunktet for driftsstansen og den tilhørende produksjonstilpasningen. For å sikre god disponering av magasinene ønsker vi helst å bli informert

² Retningslinjene oppgir at produksjonstilpasning vil benyttes ved begrensninger i regionalnettet med varighet over 8 timer. Begrunnelsen for dette er oppgitt til å være at det ofte er manglende RK-bud i regional- og distribusjonsnett. Denne adgangen bør fjernes ettersom retningslinjene allerede har definert at det vil benyttes produksjonstilpasning i områder med kun én dominerende balanseansvarlig aktør.

om produksjonstilpasninger ett år i forveien, og dersom det er fleksibilitet rundt driftsstansen ønsker vi gjerne å bli involvert for sikre at den mest samfunnsøkonomiske løsningen velges.

Vedtak om produksjonstilpasning bør ikke straffe godt regulerte kraftverk

I forslaget til retningslinjer er det som tidligere nevnt oppgitt at produksjonstilpasning vil benyttes for overskuddsområder med over 50 % begrensning i overføringskapasiteten i lengre tidsrom. Et overskuddsområde er videre definert av at forholdstallet mellom forventet produksjonsoverskudd og overføringskapasitet overstiger 1,2. Det er ikke oppgitt noen samfunnsøkonomisk begrunnelse for hvorfor dette forholdstallet er valgt. I tillegg blir produksjonsoverskudd her definert som summen av installert produksjonskapasitet fratrukket forventet last. Det er ikke klart hvorfor man har valgt å summere installert produksjonskapasitet fratrukket forventet last, og ikke for eksempel forventet produksjon fratrukket forventet last. Dette vil gjøre det mer sannsynlig med produksjonstilpasning i områder med godt regulerte kraftverk med høy produksjonskapasitet, selv om den forventet produksjon kan være lavere.

Retningslinjene oppgir videre at produksjonstilpasningen vil fordeles til balanseansvarlige aktører basert på installert effekt i regulerbar produksjon. Dette blir feil fordeling dersom produksjonstilpasningen medfører at regulerbar produksjon får vanntap. I tillegg vil dette særlig straffe produsenter som har investert i godt regulerte kraftverk med høy installert effekt. Riktignok legger retningslinjene opp til kvotene kan omfordeles dersom kvotene ikke i tilstrekkelig grad reflekterer vannverdier for de berørte konsesjonærer.

Andre kommentarer

Retningslinjer for § 8 og 8a om anmelding og planlegging av produksjon legger opp til å endre frist for daglig rapportering av produksjonsplan og systemdata fra 19:00 til 16:00. Dette vil være uproblematisk for Lyse Produksjon.

I utkastet til retningslinjer for fos § 14a sammen med vedlegg er det opplistet krav til rapportering av anleggsdata for nye eller endrede anlegg. Vi ønsker å bemerke at enkelte av disse parameterne eller dokumentene kan være utilgjengelige for eldre anlegg.

Vennlig hilsen

Lyse Produksjon AS

Sigve Ekeland
Avdelingsleder Krafthandel

Øivind Fandrem Høivik
Sivilingeniør elkraft